

*Załącznik
do Uchwały Nr 414/LXIV/06
Rady Miejskiej Łomży
z dnia 26 kwietnia 2006 r.*

Lokalny Program Opieki nad Dzieckiem i Rodziną na lata 2006-2008

Wprowadzenie

Przemiany zachodzące w Polsce w ostatnich latach mają duży wpływ na życie społeczeństwa. Istniejący proces transformacji systemowej w Polsce wpłynął bezpośrednio na funkcjonowanie rodzin oraz na pogorszenie się ich sytuacji. Rodzina pełni ważną rolę społeczną przekazując młodemu pokoleniu dziedzictwo kulturowe narodu. Rodzina tworzy naturalne środowisko wychowawcze, w którym główny element stanowią interakcje zachodzące między poszczególnymi jej członkami a zwłaszcza między rodzicami a dziećmi.

Najbardziej osobiste środowisko życia człowieka, odzwierciedla wszelkie pozytywne i negatywne skutki dokonujących się przemian. Prawidłowe funkcjonowanie rodziny wymaga odpowiednich warunków, o które obecnie jest niełatwo. Trudności i kłopoty w racjonalnym prowadzeniu gospodarstwa domowego odbijają się niekorzystnie na członkach rodziny, a zwłaszcza na dzieciach. Rodzice popełniają wiele błędów przez nieumiejętne manipulowanie karami i nagrodami.

W rodzinie, w której wszyscy dorośli członkowie prezentują wysoki poziom moralny i wysoką kulturę, dziecko bez specjalnych zabiegów wychowawczych przyswaja normy moralne i łączy je silne więzi uczuciowe.

Dlatego też kompensowanie braków wychowania rodzinnego, jak również szeroko zakrojona profilaktyka jest podstawowym zadaniem instytucji i organizacji pomagających rodzinom.

Prawa rodziny i prawa dziecka stanowią dobro chronione zarówno przez zapisy Konstytucji RP jak i zapisy międzynarodowe. Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych.

Ustawa o pomocy społecznej z 12 marca 2004r. rozdział 4 „Opieka nad rodziną i dzieckiem” określa pewne formy pomocy, kompetencje przypisane powiatowi.

Stosowanie różnorodnych form pomocy społecznej i stworzenie możliwości szerszej współpracy oraz zlecania zadań z zakresu pomocy społecznej zainteresowanym przedmiotom wpływa na poprawę jakości świadczonych usług rodzinie i dziecku oraz poprawia wizerunek pomocy społecznej w środowisku lokalnym

Ustawa o pomocy społecznej z maja 2004 zobligowała gminy i powiaty do tworzenia i opracowywania i realizacji gminnej i powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

CHARAKTERYSTYKA MIASTA

Łomża ma aktualnie 63 880 ludności:

W tym wiek produkcyjny: 41 830 osób;

Wiek poprodukcyjny : 7 159 osób;

Z danych statystycznych (2004) wynika, że ruch naturalny ludności kształtował się:

- małżeństwa – 307;

- urodzenia - 557;

- zgony – 360;

- przyrost naturalny – 198;

Na terenie miasta funkcjonuje:

Przedszkola w Łomży

Publiczne- 9 w tym jedno z oddziałami integracyjnymi i grupa żłobkową

Niepubliczne- 3

Szkoły podstawowe

Publiczne- 6 w tym dwie oddziałami integracyjnymi

Niepublicznych –brak

Gimnazja

Publiczne- 5 w tym jedno z oddziałami integracyjnymi

Niepubliczne-3

Szkoły ponadgimnazjalne

Licea ogólnokształcące- 3

Zespoły szkół- 5 w tym w składzie zespołów: 4 licea ogólnokształcące, 3 licea profilowane, 5 techników i 2 szkoły zasadnicze

Szkoły policealne-4

Zespół Centrów Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego

LO niepubliczne-2

LO profilowane niepubliczne-1

Szkoły zasadnicze niepubliczne-2

Zmiany gospodarcze początku lat 90-tych, związane z wprowadzeniem gospodarki wolnorynkowej odbiły się w regionie. W ciągu kilku lat upadła lub znacznie zmniejszyła liczbę pracowników większość dużych zakładów. Zwolnienia tak wielkich grup pracowników spowodowały lawinowy wzrost bezrobotnych. W połowie lat 90-tych stopa bezrobocia sięgała niemal 20%, a region zaliczono do terenów zagrożonych szczególnie wysokim bezrobociem. W latach następnych zmalał do poziomu około 13%. Lata 90-te to dynamiczny rozwój firm prywatnych, punktów usługowych.

Jak wynika z danych statystycznych skończył się dynamiczny okres rozwoju miasta. Najliczniejszą grupę w dalszym ciągu stanowią zatrudnieni w przemyśle, a także handlu i usługach. W sumie jest to około 1/4 pracujących Łomżan. Na drugim miejscu wśród grup pracowników znaleźli się nauczyciele, i pracownicy związani z edukacją, a także zatrudnieni w ochronie zdrowia, a kolejną grupę stanowili pracownicy administracji publicznej. Bardzo duże znaczenie dla scharakteryzowania sytuacji społecznej w regionie ma bezrobocie, które w Łomży od 1990 roku jest wyższe niż średnio w kraju.

Uwarunkowania demograficzne rozwoju Łomży wiążą się ściśle z przewidywanym w przyszłości tempem przyrostu ogólnej liczby ludności miasta i zmianami w jej strukturze ekonomicznej.

DIAGNOZA

Realizowanie zadań pomocy społecznej zarówno na szczeblu gminnym i powiatowym wymaga systematycznego diagnozowania problemów, by skutecznie reagować na problemy, wykorzystując istniejący już potencjał organizacyjny i zasoby miasta.

Diagnoza problemów społecznych została opracowana w oparciu o rozeznanie środowiskowe pracowników socjalnych, dane statystyczne MOPS, PUP oraz innych instytucji współpracujących z ośrodkiem.

Przeprowadzony w 2002 roku Narodowy Spis Powszechny wykazał wysoki udział gospodarstw jednoosobowych (24,8% ogółu). Dominującym typem rodzin są małżeństwa z dziećmi (56%), a wśród nich najliczniejszą grupę stanowiły rodziny z jednym dzieckiem- 46,9 % (z dwojgiem dzieci 36,2%). Między innymi ze względu na coraz częstsze rozwody, wzrósł udział samotnie wychowujących dzieci w ogóle rodzin (z 15,4% w1998 do 19,4 w 2002 r.). Wśród tych rodzin zdecydowanie dominują samotne matki (80%) oraz przeważają mieszkańcy miast. Samotni rodzice i rodziny wielodzietne są w największym stopniu zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Kochająca się rodzina stwarza możliwość pełnego rozwoju i samourzeczywistnienia. Prawa wszystkich członków rodziny do osobistego rozwoju są szanowane i każdy uzyskuje w tym zakresie wzajemną pomoc. Trud organizacji życia i prowadzenia gospodarstwa domowego rozkłada się sprawiedliwie na wszystkich przy pełnym wzajemnym zrozumieniu. Najważniejszym skutkiem prawidłowo pełnionych funkcji uczuciowych jest trwałość rodziny i jej wartość wychowawcza.

Na terenie miasta z pomocy społecznej korzysta wiele rodzin, w których występują problemy w wypełnianiu podstawowych funkcji, jakie powinna spełniać rodzina. Charakteryzują się one zaburzoną strukturą, występują zjawiska patologiczne takie jak: alkoholizm, przemoc, niewydolność wychowawcza. Problem ten dotyczy zarówno rodziny pełne jak i niepełne a negatywne skutki tych zjawisk dotyczą najbardziej dzieci. Traumatyczne doświadczenia, na jakie są narażone powodują u nich zaburzenia rozwoju i będą miały ogromny wpływ na postępowanie w życiu dorosłym.

Skala problemów alkoholowych wśród mieszkańców Łomży została sporządzona na podstawie informacji uzyskanych z instytucji i organizacji pozarządowych zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych:

- Liczba osób uzależnionych od alkoholu - ok. 1.273 - 1.910;
- Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice) –ok.2.547-3184;
- Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików- ok.2.547-3.184;
- Osoby pijące szkodliwie – ok.3.184- 4.457;
- Ofiary przemocy domowej rodzinach z problemem alkoholowym – ok.12.736-19.104;

Analizując powyższe dane można stwierdzić, że ok. 27.000 osób, czyli 42% mieszkańców miasta dotknięta jest problemami alkoholowymi.

Według danych z Wojewódzkiego Ośrodka Terapii i Uzależnień w Łomży /stan na dzień 31.10.2004/ ilość osób zarejestrowanych w lecznictwie ambulatoryjnym w latach 2000-2005;

2000 rok

Ogółem – 461 osób

Zgłoszeni pierwszy raz – 237 osób;

Zobowiązani do leczenia – 37 osób

Do 19 roku życia - 5;

Wiek 20-29 lat – 53
Pow. 65 roku – 6 ;

2001 rok

Ogółem – 450 osób
Zgłoszeni pierwszy raz – 226 osób;
Zobowiązani do leczenia – 29 osób
Do 19 roku życia - 6;
Wiek 20-29 lat – 31
Pow. 65 roku – 2 ;

2002 rok

Ogółem – 598 osób
Zgłoszeni pierwszy raz – 334 osób;
Zobowiązani do leczenia – 66 osób
Do 19 roku życia - 24;
Wiek 20-29 lat – 431
Pow. 65 roku – 7 ;

2003 rok

Ogółem – 632 osób
Zgłoszeni pierwszy raz – 288 osób;
Zobowiązani do leczenia – 61 osób
Do 19 roku życia - 45;
Wiek 20-29 lat – 43
Pow. 65 roku – 10 ;

2004 rok

Ogółem – 92 osób
Zgłoszeni pierwszy raz – 77 osób;
Zobowiązani do leczenia – 7 osób
Do 19 roku życia - 6;
Wiek 20-29 lat – 19
Pow. 65 roku – 1 ;

2005 rok

Ogółem - 265 osób
Zgłoszeni pierwszy raz – 234 osób;
Do 19 roku życia - 21;
Wiek 20-29 lat – 27;
Pow. 65 roku – 2;

Według danych Komendy Miejskiej Policji w Łomży
Przestępczość na terenie Łomży

27.4.2006

Rok	Ogółem liczba sprawców	Pijani kierowcy	Sprawcy pod wpływem alkoholu
2000	2405	Brak danych	540
2001	2095	274	454
2002	1642	402	855
2003	1899	162	609
2004	1476	327	350
2005	1219	566	360

Przemoc w rodzinie (interwencje domowe)

Lp.	Temat	Liczba zdarzeń				
		2001	2002	2003	2004	2005
1	Liczba interwencji (ogółem)	1374	1664	1619	1345	1878
2	Dotyczące przemocy w rodzinie	183	400	460	295	611
3	Liczba ofiar przemocy w rodzinie (ogółem), w tym	405	967	969	634	1372
	Kobiety	197	420	498	324	620
	Mężczyźni	30	75	117	57	126
	Małoletni do 13 r. ż.	112	286	234	150	395
	Nieletni w przedziale wiekowym 13 – 18 lat	66	186	120	103	231
4	Liczba sprawców przemocy domowej (ogółem), w tym	185	403	290	295	611
	Kobiety	2	10	6	3	19
	Mężczyźni	183	389	284	291	592
	Nieletni	-	4	-	1	-
5	Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu:	123	269	106	206	441
	Zatrzymani do wytrzeźwienia w KMP w Łomży	54	111	106	81	-
6	W związku z procedurą „Niebieskich Kart”	18	114	460	84	-
	Skierowano do Ośrodka Pomocy Społecznej	2	31	11	2	140
	Miejskich i Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	12	29	35	37	74
	Placówek służby zdrowia	-	2	0	-	-
	Placówek szkolno - wychowawczych	-	-	2	-	-
	Sądów i prokuratury	3	50	44	45	-
	Innych instytucji i organizacji	18	2	70	-	149

W 2005 r. świadczeniami pomocy społecznej objęto 1884 rodziny (5195 osób). Skorzystały one z różnorodnych form pomocy finansowej.

Z informacji posiadanych w MOPS wynika, że powodem trudnej sytuacji życiowej rodzin jest:

- Ubóstwo – 1517 rodzin,
- Bezrobocie – 1214 rodzin,
- Niepełnosprawność – 390,
- Dł. choroba – 308 rodziny,
- Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych – 389 rodzin;

w tym:

- rodziny niepełne –243,
- rodziny wielodzietne –136,
- Przemoc w rodzinie – 30,
- Alkoholizm - 117,
- Narkomania – 3,
- Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego - 20
- Sytuacja kryzysowa – 18;

Z porad prawnych skorzystały – 83 osoby;

- Konsultacje i porady psychologiczne – 240 osób;
- Terapii długoterminowej wymagało 11 osób;

Powyższe poradnictwo dotyczyło problemów, z którymi rodziny nie mogły sobie poradzić.

Jedną z dysfunkcji rodziny, która umożliwia korzystanie z pomocy społecznej jest bezrobocie. W rodzinach bezrobotnych świadczeniobiorców spadek standardu życia poniżej minimum socjalnego powodowany jest długotrwałym pozostawaniem bez pracy oraz utratą zasiłku z Funduszu Pracy.

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łomży w koniec grudnia 2005r zarejestrowanych było 4584 osoby (w tym 2525 kobiet).

Z pośród bezrobotnych:

- Bezrobotni w wieku do 25 lat – 934,
- Bezrobotni w wieku powyżej 50 lat – 761,
- Osoby, które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia – 70,
- Długotrwale bezrobotni – 2929,
- Niepełnosprawni bezrobotni – 202,
- Bez kwalifikacji zawodowych – 1180,
- Stopa bezrobocia w mieście wynosiła 18,8%

Dla prawidłowo funkcjonującego całego systemu pomocy społecznej istotne jest określenie problemów społecznych rodzin. Życie zbiorowości miejskiej badane jest w kilku płaszczyznach. Jedną z nich może być studiowanie dokumentów funkcjonujących instytucji i organizacji społecznych obsługujących mieszkańców miasta:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej;
- Powiatowy Urząd Pracy;
- Poradnia Leczenia Uzależnień;
- Komenda Miejska Policji;
- Sąd Rodzinny ds. Nieletnich;
- Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy;
- Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych;
- Organizacje pozarządowe (TPD, PCK, PKPS) itp.

Z posiadanej dokumentacji wynika, że na kryzys funkcjonowania rodzin miał wpływ zmiany transformacji systemowej.

Aktualnie podejmowane działania będą miały wpływ na pozytywne zmiany w rodzinach oraz w przyszłości dla młodej generacji mieszkańców, którzy będą zakładać swoje rodziny.

Zaproponowane projekty socjalne uzupełniają się nawzajem i stwarzają możliwości lepszego zaspokajania potrzeb społeczności lokalnej a rodzina oczekująca pomocy może dokonać odpowiedniego wyboru drogi poprawy własnej egzystencji.

1. Program „Przezwyciężyć kryzys”

CELE PROGRAMU

Pomoc rodzinie to cały szereg działań psychologicznych, pedagogicznych i socjalnych mających na celu samodzielne funkcjonowanie.

Udzielenie pomocy członkom rodziny w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych w tworzeniu warunków bytowych odpowiadających godności człowieka poprawi funkcjonowanie rodziny.

I. CEL GŁÓWNY

1. Udzielenie pomocy członkom rodzin poprzez zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych, umożliwienie bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka.
2. Pomoc w rozwiązywaniu konfliktów i przezwyciężanie kryzysu w rodzinie.

II. CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Utworzenie, i dalsza rozbudowa Ośrodka Interwencji Kryzysowej wraz z hostelem dla ofiar przemocy na bazie budynku MPGKiM przy ul. Wojska Polskiego 161,
2. Zdiagnozowanie przyczyn kryzysu konkretnej osoby, rodziny,
3. Budowanie systemu pomocy psychologicznej, socjalnej i prawnej dla rodzin w kryzysie,
4. Wsparcie psychiczne rodziny w okresie adaptacyjnym w nowej dla niej sytuacji .

III. ZADANIA DO REALIZACJI

1. Adaptacja budynku- przeprowadzenie remontu pomieszczeń,
2. Zapewnienie schronienia ofiarom przemocy,
3. Organizowanie indywidualnej pomocy rodzinie, w której występuje zjawisko kryzysu,
4. Pomoc psychologiczna
  - diagnozowanie problemów emocjonalnych i wychowawczych dzieci,
  - poradnictwo psychologiczne w trudnościach wychowawczych,
  - interwencja psychologiczna w kryzysach emocjonalnych,
  - terapia dzieci i rodzin w przypadkach przemocy domowej, konfliktów rodzinnych,
  - socjoterapia,
  - poradnictwo pedagogiczne dla rodziców,
  - grupy terapeutyczne dla rodziców podnoszące umiejętności wychowawcze,
  - mediacja
5. Porady prawne:
  - informowanie o możliwościach prawnego rozwiązania problemu,
  - pisanie pism procesowych
6. Pomoc socjalna organizowana przez pracowników socjalnych
  - informowanie o możliwościach uzyskania wszechstronnej pomocy, występowanie o pomoc materialną,
  - pomoc w załatwianiu spraw urzędowych

- zabezpieczenie miejsca noclegowego (w zależności od sytuacji, w jakiej znajduje się ofiara)
7. Prowadzenie terapii grupowej dla ofiar przemocy
  8. Tworzenie warunków do powstania grupy samopomocowej kobiet dotkniętych przemocą,
  9. rozwiązywanie problemów emocjonalnych, społeczno-bytowych w oparciu o wspólne doświadczenia.

IV. ODBIORCY

1. rodziny w okresowym kryzysie (utrata pracy),
2. rodziny, w których dzieci są zaniedbywane,
3. rodziny niewydolne wychowawczo: m.in. nadużywanie alkoholu lub narkotyków,
4. rodziny, w których występują konflikty między rodzicami a dziećmi, zaburzenia zachowania dzieci na tle konfliktów, ucieczki z domu itd.,
5. rodziny i osoby dotknięte przemocą i jej skutkami,
6. rodziny i osoby, które przeżywają kryzys z powodu śmierci bliskiej osoby,

V. OCZEKIWANE EFEKTY PROJEKTU

- prawidłowe pełnienie ról rodzica i członka rodziny,
- likwidacja przyczyny kryzysu,
- stworzenie skutecznego systemu pomocy dla osób i rodzin w sytuacjach kryzysowych,
- nabycie takich właściwości psychicznych jak szacunek dla samego siebie, poczucie własnej wartości, zaufanie do siebie, wiara we własne możliwości i umiejętności,
- stworzenie systemu pomocy ofiarom przemocy,
- zapobieganie i reagowanie na wszelkie formy przemocy w rodzinie,
- lepsze zrozumienie dynamiki zjawiska przemocy w rodzinie,
- współpraca różnych systemów wsparcia (psychologicznego, socjalnego, prawnego).

VI. REALIZATORZY PROJEKTU

- pracownicy Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego Przeciw Przemocy w Rodzinie,
- pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej: prawnik, psycholog,

KALKULACJA KOSZTÓW

1. Adaptacja budynku – 95 081,-
2. Wyposażenie:
  - Kuchnia – 6 685
  - Pokój gościnny – 4 110,-
  - Świetlica – 3 600,-
  - Pokoje biurowe – 4 200,-
3. Personel:
  - kierownik ośrodka (płace brutto)- **2 600 x 7 m-cy=18 200 (tj. 1880 + 20 % dod. stażowego + 440 zł dod. służbowego)**
  - pracownik socjalny (płace brutto) – **2064 x 4 m-ce=8 256 (tj. 1720 + 20 % dod. stażowego)**
  - pracownik gospodarczy ½ etatu **570 x 4 mce=2280**
  - ZUS zakładu pracy i F. Pracy 20,18% x 85 051 – **17 164 zł**
  - ZFŚS 2 osoby x 734 zł – **1 468 zł,**

- Badania profilaktyczne 3 osoby x 106 zł – **318**
- Pozostałe- umowy zlecenia-**56 209** (prawnik, psycholog, terapeuta grupy wsparcia ,pracownik socjalny)
- 4. Czynsz: 1 650 zł x 12 m-cy – **19 800 zł**

Ogółem koszt powstania Ośrodka Interwencji Kryzysowej – 237 371 zł

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

- środki z funduszu przeciwalkoholowego
- środki pozyskane z budżetu Miasta
- inne możliwe do uzyskania środki (dotacje)

X. TERMIN REALIZACJI

- porady prawne, psychologiczne, socjalne nadal zgodnie z potrzebami klientów
- utworzenie ośrodka z zapleczem hostelowym po wykonaniu remontu i wyposażeniu pomieszczeń.- **2006r**

2. Projekt utworzenia świetlicy socjalterapeutycznej.

W ramach systemu pomocy rodzinie szczególną uwagę należy zwrócić na zapewnienie właściwych form opieki dla dzieci i młodzieży, których rodziny nie pełnią właściwie funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Działania wobec dzieci i młodzieży mają zasadnicze znaczenie, w związku z możliwością oddziaływań profilaktycznych, które zapobiegają powstawaniu i pogłębianiu się niewłaściwych zachowań i postaw.

W sytuacji, kiedy rodziny z różnych przyczyn nie są w stanie właściwie i w pełnym zakresie wykonywać swoich funkcji, jednym z najważniejszych zadań na poziomie minimalizacji skutków jest zapewnienie opieki dzieciom, poprzez organizowanie świetlic socjoterapeutycznych.

Świetlica zapewni dzieciom i młodzieży poczucie bezpieczeństwa, pomoc w odrabianiu lekcji, wsparcie w rozwiązywaniu trudnych problemów jak również umożliwi nawiązanie pozytywnych kontaktów z rówieśnikami i spędzenie wolnego czasu. Ponadto uczestnictwo w zajęciach w świetlicy przyczyni się by dziecko mogło wychowywać się w rodzinie naturalnej oraz będzie miało korzystny wpływ na przygotowanie młodzieży do dorosłego życia.

Wychowawcy (pedagodzy) jednocześnie będą oddziaływać na rodziców motywując do podjęcia pracy i poprawy relacji dziecko – rodzic.

ISTOTA PROJEKTU

Dobrze zorganizowane życie dzieci w środowisku pozadomowym i pozaszkolnym może ochronić rodzinę przed przykrymi przeżyciami związanymi z niepowodzeniami szkolnymi dziecka. Dlatego też należy skutecznie zapobiegać patologii wychowania, przemocy, przestępczości i uzależnieniom, wspierać rodziny dysfunkcyjne w środowisku naturalnym. Pomoc powinna być uzupełniana przez pracę z dziećmi w środowisku w ramach rówieśniczych grup korekcyjnych.

I. CEL GŁÓWNY

- 1.Zorganizowanie świetlicy socjoterapeutycznej dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych wychowawczo i zagrożonych patologią społeczną.
- 2.Pomoc rodzinie w zorganizowaniu czasu wolnego dzieciom.

II. CELE SZCZEGÓŁOWE

1. zapewnienie poczucia bezpieczeństwa i poszanowanie praw dziecka,
2. podejmowanie działań mających na celu wzmacnianie więzi pomiędzy dziećmi a rodzicami,
3. stworzenie odpowiednich warunków do harmonijnego rozwoju dzieci i młodzieży,
4. udzielanie rodzicom pomocy w wykonywaniu zadań opiekuńczych i wychowawczych,
5. zapobieganie w umieszczeniu dziecka poza rodziną, a w szczególności w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach wychowawczych,
6. przygotowanie dzieci do podejmowania odpowiedzialności za własne postępowanie oraz przygotowanie do samodzielności w życiu.
7. promowanie zdrowego stylu życia.
8. pomoc w kryzysach rodzinnych, szkolnych, rówieśniczych, osobistych,

III. OCZEKIWANE EFEKTY

1. podniesienie kultury osobistej dzieci i młodzieży,
2. stworzenie warunków do nauki, wypoczynku i zabawy,
3. poprawa funkcjonowania dzieci i młodzieży w rodzinie, szkole, środowisku rówieśniczym, sąsiedzkim.
4. zmniejszenie strat społecznych ryzyka wystąpienia patologii w następnych pokoleniach,
5. nabycie umiejętności w komunikowaniu i radzeniu sobie w sytuacjach trudnych,
6. zmniejszenie liczby interwencji sądów rodzinnych i innych organów oraz służb porządku publicznego,
7. zmniejszenie ilości urazów doznawanych przez dzieci pozostawionych bez opieki,

IV. ODBIORCY PROJEKTU.

Dzieci wskazane przez MOPS i policję z rodzin dysfunkcyjnych z miasta Łomży.
Do świetlicy będą uczęszczali dzieci w wieku 8-13 lat, w liczbie - 30 osób.

V. REALIZATORZY PROJEKTU

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
2. Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy

VI. SPOSÓB REALIZACJI

Zajęcia w świetlicy będą odbywały się od poniedziałku do piątku w godz. od 15.30 do 18.30. Dzieci będą miały zapewniony posiłek, możliwość odrabiania lekcji, pomoc w nauce i inne zajęcia gry, zabawy, oglądanie bajek i filmów.

Wspólnie z dziećmi zostanie ustalony regulamin świetlicy. Każdy z uczestników będzie mógł przedstawić własne pomysły do realizacji. Opracowane zostaną również z uczestnikami konsekwencje za nie przestrzeganie regulaminu świetlicy i szczegółowy harmonogram zajęć.

VII. KALKULACJA KOSZTÓW

Wyposażenie świetlicy oraz koszty związane z utrzymaniem pokrywane będą ze środków przeznaczonych na utrzymanie bursy.

Artykuły potrzebne do prowadzenia zajęć:

Personel:

- Kierownik świetlicy pełniący również funkcję wychowawcy ½ etatu, płace brutto **1 180 zł**, w tym dodatek funkcyjny – 220 zł, 20% dodatek stażowy) ZUS 210 zł, F. Pracy – 29 zł
- Pedagog – ½ etatu płace brutto - 900 zł, (w tym 20% dodatek stażowy-150 zł) ZUS 160 zł, F. Pracy – 23 zł.

Artykuły do prowadzenia zajęć:

- Zeszyty, kredki, mazaki, klej, wycinanki, farby itp. – 500 zł,

Produkty żywnościowe: 30 osób x 1,50 x 150 dni = 6 750 zł,

Ogółem koszty prowadzenia świetlicy: - 32 210 zł.

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

- środki pozyskane z funduszu alkoholowego,
- środki pozyskane z budżetu Miasta,
- sponsorzy

IX. TERMIN REALIZACJI –2006 rok

3. Projekt powstania interdyscyplinarnego zespołu pomocy rodzinie i dziecku

Wczesna interwencja w środowisku dziecka i rodzinie w sytuacji zagrożenia, pozwala na prace z rodziną w środowisku zamieszkania. Dlatego też bardzo ważne jest by wszystkie podmioty pomagające rodzinie były skoordynowane, by współpracowały ze sobą i wymieniały informacje.

Zadaniem zespołu będzie opracowanie planu pomocy konkretnej rodzinie, konkretnemu dziecku .

I. CEL GŁÓWNY

Zorganizowanie i powołanie Interdyscyplinarnego Zespołu Pomocy Rodzinie i Dziecku.

II. CELE SZCZEGÓŁOWE

- 1.zebranie oferty placówek i instytucji działających na terenie miasta w zakresie różnych form pomocy rodzinie,
- 2.pozyskanie osób, które by wyraziły chęć do współpracy i pomocy rodzinom,
- 3.współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomocą rodzinie dziecku,
- 4.specjalistyczna pomoc dziecku i rodzinie poprzez stworzenie kompleksowego wspomaganie dziecka i rodziny,
- 5.niesienie profesjonalnej, szybkiej i skutecznej pomocy,
- 6.przygotowywanie spotkań 1 lub 2 razy w miesiącu i ustalanie planu potrzeb

III. OCZEKIWANE EFEKTY

- 1.opracowanie planu pomocy rodzinie i dziecku,
- 2.profesjonalne zdiagnozowanie problemu i profesjonalna pomoc
- 3.zmniejszenie liczby dzieci kierowanych do placówek opiekuńczo wychowawczych,
- 4.wsparcie rodziny w kryzysie
- 5.zmniejszenie zagrożenia przestępczości wśród nieletnich,
- 6.usprawienie współpracy poszczególnych placówek,
- 7.podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia opieki dzieciom ze środowisk zagrożonych

IV. SPOSÓB REALIZACJI

- 1.Zespół zbiera się 1 raz lub 2 razy w miesiącu w zależności od potrzeb Pracownik socjalny omawia główne problemy rodziny występujące w konkretnej rodzinie proponując jednocześnie sposób ich rozwiązania,
- 2.Zespół omawia stan realizacji i efekty wcześniej ustalonych planów pomocy ,
- 3.Zespół omawia sposób wykonywania postanowień Sądu w sprawach o umieszczenie dzieci w rodzinach zastępczych, placówkach opiekuńczo-wychowawczych,

V. REALIZATORZY PROJEKTU

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomży, Punkt Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego,

W skład zespołu wchodzi:

- Kurator
- Przedstawiciel policji,
- Przedstawiciel Komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych,
- Przedstawiciel TPD,
- Pedagog ośrodka adopcyjno-opiekuńczego,
- Przedstawiciel Woj.Ośrodka Terapii Uzależnień i Profilaktyki,
- Pedagog szkolny,

W pracach zespołu mogą brać udział również zaproszeni goście, w razie potrzeby: lekarz, osoba duchowna i inne osoby.

VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Osoby wchodzące w skład zespołu pracują z własnej woli i są oddelegowane ze swojego zakładu pracy.

VII. TERMIN REALIZACJI

2006 – 2008 r.

4. Projekt utworzenia ośrodka mediacji

Porozumienie osób pozostających w konflikcie osiągnięte w obecności profesjonalnego mediatora

Każdy człowiek jest inny. Z rodzinnego domu wynosi różne wzory funkcjonowania, hierarchię wartości. Każdy ma swoją historię życia, niepowtarzalną, własną. Spotyka

drugą osobę, zawiera związek małżeński i po okresie wielkich uczuć przychodzą codzienne problemy, które trzeba wspólnie rozwiązywać. Kiedy różnice są zbyt duże a myślenie mało plastyczne a każdy człowiek chce osiągnąć własne cele dochodzi do konfliktów. Konflikty wynikają na ogół z nieumiejętności słuchania drugiej osoby oraz znajdowania rozwiązań służących dwóm osobom.

W takiej sytuacji uczestnicy sporu mogą zwrócić się do mediatora, który profesjonalnie wywoła pokłady możliwości, zasoby zainteresowanych pozwalające rozwiązać problemy. Małżonkowie na różnych etapach życia, w przeróżnych płaszczyznach, co pewien czas przeżywają kryzysy, których rozwiązaniu może pomagać mediator.

Mediacje niezbędne są też często między rodzicami a dziećmi szczególnie dorastającymi i walczącymi różnymi sposobami o własne prawa nie zawsze w sposób konstruktywny dla nich samych. Oczywiście przeprowadzenia mediacji może podjąć się też rodzina generacyjna. Wiele nieporozumień powstaje w miejscach pracy stąd zasadne jest powołanie instytucji do rozwiązywania konfliktów. Tak jak ludzie stając się rodzicami muszą rozwijać swoje umiejętności w relacjach z dziećmi tak pracodawcy nie posiadający wiedzy na temat rozwiązywania konfliktów czy predyspozycji osobowościowych do zajmowanego stanowiska powinni rozwijać swoje zdolności prospołeczne lub zwracać się do mediatora.. Pracownik też nie zawsze potrafi jasno przedstawić swoje poglądy. Często mają miejsce konflikty między pracownikami. Gdy emocje zapanują nad logicznym myśleniem trudności w osiągnięciu rozwiązania maleją. W instytucji takiej jak szkoła dochodzi do wielu konfliktów w płaszczyźnie nauczyciel- uczeń oraz w relacji między rówieśnikami, które można rozwiązać drogą mediacji. Mediacja na pewno jest formą pomocy służącą rozwiązywaniu wielu problemów uchodźców, których odmienna kultura może prowadzić do przeżywania wielu konfliktów w naszym kraju odległym ich tradycjom i religiom. Nieporozumienia z korzyścią dla wszystkich zainteresowanych osób należy rozwiązywać drogą mediacji w specjalnie utworzonym do tego celu ośrodku mediacyjnym. Ośrodek mediacji może też być ofertą usług, z których mogą skorzystać takie instytucje jak policja, prokuratura, sąd.

I. CEL GŁÓWNY

Twórcze rozwiązywanie konfliktów satysfakcjonujące osoby pozostające w konflikcie w oparciu o profesjonalną pomoc mediatora.

II.CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Współdecydowanie o swojej sprawie i o sobie.
2. Bezpośredni wpływ na rozwiązanie problemu, ewentualnie na formę i wysokość zadośćuczynienia (materialne, moralne).
3. Możliwość odreagowania emocji i zrozumienia zaistniałej sytuacji.
4. Poczucie odpowiedzialności za własne postępowanie.
5. Umożliwia przeproszenie
6. Daje komfort przebaczenia
7. Stwarza szanse rozpoczęcia wszystkiego od nowa.

III. ZADANIA DO REALIZACJI

1. Wyposażenie pokoju psychologa MOPS w meble(kilka foteli i stolik okolicznościowy) i inny sprzęt stwarzający przyjazną atmosferę, poczucia równego

traktowania sprzyjającą wzbudzeniu pozytywnych emocji, zapewniających ciszę i dyskrecję.

2. Wskazany jest oddzielny numer telefonu do mediatora.

3. Zapewnienie środków na reklamę ośrodka

IV. ODBIORCY PROJEKTU

Osoby przeżywające problemy w płaszczyźnie relacji z innymi ludźmi, powyżej dwunastego roku życia, z normą intelektualną, zdrowe psychicznie.

V. OCZEKIWANE EFEKTY

1. Scalenie, umocnienie rodziny, wzajemnych więzi między jej członkami; pośrednio zmniejszenie liczby rozwodów i separacji.

2. Poprawa funkcjonowania psychologicznego osób przeżywających konflikty; pośrednio pomniejszenie szkód w zakresie zdrowia psychicznego w tym zmniejszenie ilości pacjentów PZP, zwiększenie ilości wydolnych wychowawczo rodziców jak i dobrze funkcjonujących pracowników w zakładach pracy; szczęśliwych dzieci, bez problemów w nauce, dobrze funkcjonujących w domu i szkole

3. Poprawa atmosfery w zakładach pracy, co ewidentnie podnosi efektywność pracy.

4. Zapobieganie patologizacji rodziny, zmniejszenie dzieci umieszczanych w placówkach wychowawczych a więc zmniejszenie kosztów na utrzymanie takich placówek.

5. Zmniejszenie ilości osób karanych w tym nieletnich, co pośrednio zmniejsza koszty ich pobytu w ZK, ZP, OW.

VI. REALIZATOR PROJEKTU

Mediator Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łomży

VII. TERMIN REALIZACJI

2007 rok

5. Terapia rodzin i poradnictwo rodzinne.

Środowisko rodzinne to najważniejsze środowisko wychowawcze w życiu dziecka. Negatywne skutki zjawisk patologicznych najbardziej dotyczą dzieci. Mogą one objawiać się zachowaniami agresywnymi, nadpobudliwością, unikaniem bliskich kontaktów z dorosłymi i rówieśnikami, trudnościami podporządkowaniu się normom życia społecznego oraz problemami szkolnymi.

I. CEL GŁÓWNY

-udzielenie pomocy psychologicznej, profilaktycznej i terapeutycznej rodzinom dysfunkcyjnym, patologicznym i wszystkim rodzinom zgłaszającym problemy w Ośrodku Adopcyjno-Opiekuńczym(poradnictwo otwarte).

-praca z rodziną naturalną, której dzieci przebywają w zastępczej opiece, koordynowanie kontaktów i wzmacnianie więzi rodzinnych pomiędzy rodzicami a dziećmi, które zostały odseparowane od rodziny.

II.CELE SZCZEGÓŁOWE

- Uczestniczenie Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego w postępowaniach opiekuńczych na rozprawach sądowych na prośbę sądu rodzinnego, wskazywanie i opiniowanie kandydatów na rodzinę zastępczą dla dziecka

27.4.2006

- Monitorowanie przebiegu spotkań rodziców naturalnych z dziećmi przebywającymi w zastępczej rodzinie. Rodzice zastępczy są przygotowywani do spotkań z rodziną naturalną dziecka programem szkolenia rodzin zastępczych PRIDE. Zastosowanie metody video home umożliwi korektę zachowań członków rodziny zastępczej wobec przyjętego do opieki dziecka oraz obserwację i stymulowanie wzajemnych stosunków pomiędzy rodziną zastępczą, rodziną naturalną i dzieckiem przebywającym w opiece zastępczej.
- Przygotowanie diagnozy problemowej rodziny stanowiącej podstawę prawidłowych działań terapeutycznych,
- Tworzenie programów korekcyjnych dla rodzin, podjęcie grupowej lub indywidualnej terapii rodzin w zależności od sformułowanych diagnoz

III. OCZEKIWANE EFEKTY

1. Przywrócenie prawidłowości społecznego funkcjonowania rodziny mające na celu powrót dziecka do rodziców lub rodziny spokrewnionej z dzieckiem (jeżeli dziecko zostało z rodziny zabrane) lub pozostawienie dziecka w rodzinie, której sposób sprawowania władzy rodzicielskiej budził zastrzeżenia sądu rodzinnego i służby społecznej.
2. Wzmocnienie więzi emocjonalnej między rodzicami i ich małoletnimi dziećmi, co motywuje rodziny do pracy nad sobą i troski o powrót dziecka do domu.
3. Wzmocnienie rodziny zastępczej z problemami wychowawczymi.
4. ograniczenie liczby dzieci zabieranych z rodzin naturalnych i umieszczanych w zastępczych formach opieki.
5. Terapia i opracowanie indywidualnych programów korekcyjnych rodziny przy jej aktywnym udziale.
6. Preferowanie tańszych form opieki zastępczej dzieciom społecznie osieroconym.

IV. REALIZATOR PROJEKTU

Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy w Łomży

V. TERMIN REALIZACJI 2006-2008

Przewodniczący Rady

Maciej Głaz